

LATVIJAS KARA MUZEJA PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2023. GADU

Latvijas Kara muzejs darbojās saskaņā ar Muzeju likumu, Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012. noteikumi Nr. 891 “Latvijas Kara muzeja nolikums”) un MK 21.11.2006., noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo Muzeju krājumu”. Muzejam ir divas teritoriālās struktūrvienības – nodaļas: “Ziemassvētku kauju muzejs” Jelgavas novada Valgundes pagastā un “Oskara Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” Saldus novada Zirņu pagastā, kā arī sezonāli atvērta ekspozīcija Liepājas krasta artilērijas baterijā Nr. 2.

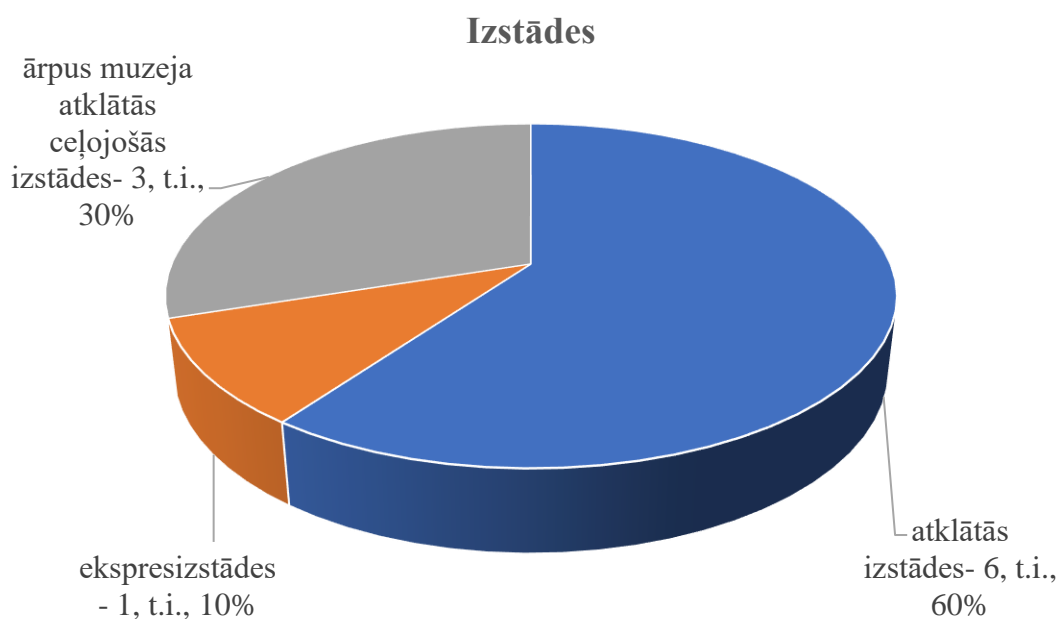
Muzeja darba pamats bija, atbilstoši Muzeju likumā noteiktajām muzeju darbības mērķiem un uzdevumiem, sagatavots darba plāns. Plāns noteica struktūrvienību uzdevumus un prognozējamus rezultatīvos rādītājus. 2023. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 2 142 487,76 EUR.

Pārskatu par darbu 2023. gadā atbilstoši Muzeju likuma 10. panta otrās daļas 2. punktam, muzejs iesniedza Kultūras ministrijai, ievietojot to Valsts kultūras informācijas sistēmas vietnē Kultūras dati www.kulturasdati.lv.

PĒTNIECISKAIS DARBS

Pamatekspozīcija un izstādes

Ekspozīcijas un izstādes ir galvenā muzeja komunikācijas ar sabiedrību forma. Tajās vēstures tēmas ietvaros tiek prezentēts muzeja krājums. Ekspozīciju un izstāžu izveidei, pamatojoties uz vēsturnieku sagatavotu satura koncepciju un plānu, tiek radīts attiecīgs mākslinieciskais koncepts, kā arī tam atbilstošs iekārtojums.

2023. gadā muzeja nodaļā “O. Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes” atklāta brīvdabas ekspozīcija “Kaujas priekšpostenis” – mūsdienīgs un interaktīvs muzeja stāsts par latviešu karavīriem NATO misijās (Kosovā, Afganistānā un Irākā).

Pārskata periodā Latvijas Kara muzejā atklātas 7 izstādes, tai skaitā no muzeja krājuma – 3 izstādes: “Kara anatomija: cilvēka dzīvības vērtība”, “Krievijas bruņoto spēku bezpilota lidaparāts “Orlan – 10” un trofejas no kara Ukrainā” (Latvijas Kara muzeja liecības par dronu kara laikmetu) un “Zemūdenes “Ronis” komandiera Hugo Legzdiņa memoriālie priekšmeti”.

Sadarbībā ar Nacionālo Ukrainas Otrā pasaules kara vēstures muzeju 2023. gada 24. februārī tika atklāta izstāde “Cīņa par Ukrainu”. Izstādē eksponētie munīcijas paraugi, karavīru dokumenti, sadzīves priekšmeti, propagandas materiāli, militārās tehnikas un ieroču paliekas ir unikālas liecības par Krievijas uzsākto karu Ukrainā.

Vēstures un krājuma pētniecība

Latvijas Kara muzejs ir vadošā iestāde Latvijas militārās vēstures pētniecībā.

2023. gadā akadēmisko vēstures pētniecību pabeidza Vēstures departamenta vadītājs K. Zariņš, izstrādājot promocijas darbu Latvijas Universitātē. Pētījuma tēma “Vācijas militārās pārvaldes politika okupētajā Kurzemes guberņā (1915. gada maijs – 1918. gada marts)”. Promocijas darba aizstāvēšana notika 2023. gada 17. janvārī. Studijas Latvijas Universitātes un Daugavpils Universitātes doktorantūrā turpināja trīs muzeja darbinieki: Kara un militārās vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks J. Tomaševskis, izstrādājot promocijas darbu par latviešu nacionālajiem partizāniem un paš aizsardzības vienībām Vācijas – Padomju Savienības kara sākumā 1941.gadā, Krājuma digitalizācija nodaļas vēsturnieks V. Rasnacis, izstrādājot promocijas darbu par Latvijas Republikas Robežsardzes izveidi un attīstību, un Kara un militārās vēstures pētniecības nodaļas vēsturnieks K. Strods, izstrādājot promocijas darbu par kriminālo bandu izveidi, darbību un to apkarošanu Latvijā 20. gadsimta 20. gados.

Latvijas Kara muzeja darbinieki ar priekšlasījumiem piedalījušies citu zinātnisko un akadēmisko institūciju rīkotajās konferencēs un semināros Latvijā un ārvalstīs (ASV, Francijā, Lietuvā un Rumānijā), kopumā 2023. gadā nolasot 18 priekšlasījumus par Latvijas militāri politiskās vēstures tēmām.

2023. gadā muzejs uzsāka vairāku diskusiju ciklu, pievēršoties dažādu vēstures jautājumu aktualizēšanai sabiedrībā: “Vēstures dramaturģija: mīti, leģendas un patiesība par latviešu leģionu pagātnē un tagadnē”, “Rīga, rīdzinieki un karavīri. 1919. gada 6. – 11. novembris” un , “15. divīzijai pa pēdām”.

2023. gada 21. – 22. septembrī muzejs organizēja starptautisku zinātnisku konferenci “Neatkarības anatomija: drošība un tās apdraudējums Baltijas reģionā gadsimtu gaitā”. Konferencē referātus nolasīja 26 vēstures pētnieki no Latvijas un ārvalstīm, tajā skaitā pieci Latvijas Kara muzeja vēsturnieki. Pārskata periodā muzeja darbinieki dažādos mūsu valsts un ārvalstu akadēmiskajos un zinātniskajos izdevumos publicējuši 7 pētnieciskos darbus. Pagājušajā gadā muzeja vēsturnieki publicējuši 70 populārzinātniskus rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos un internetvietnēs. Pārskata periodā aktivizējās ilustrētu publikāciju par vēstures notikumiem, personībām un muzeja krājumu ievietošanu Latvijas Kara muzeja profilā www.facebook.com. Internetvietnē publicēti 33 šādi pētnieciskie darbi.

Pagājušajā gadā izdots krājuma katalogs par Otrā pasaules kara priekšmetiem “100 liecības par Latviju Otrajā pasaules karā”, šogad izdots arī angļu valodā. Pārskata periodā

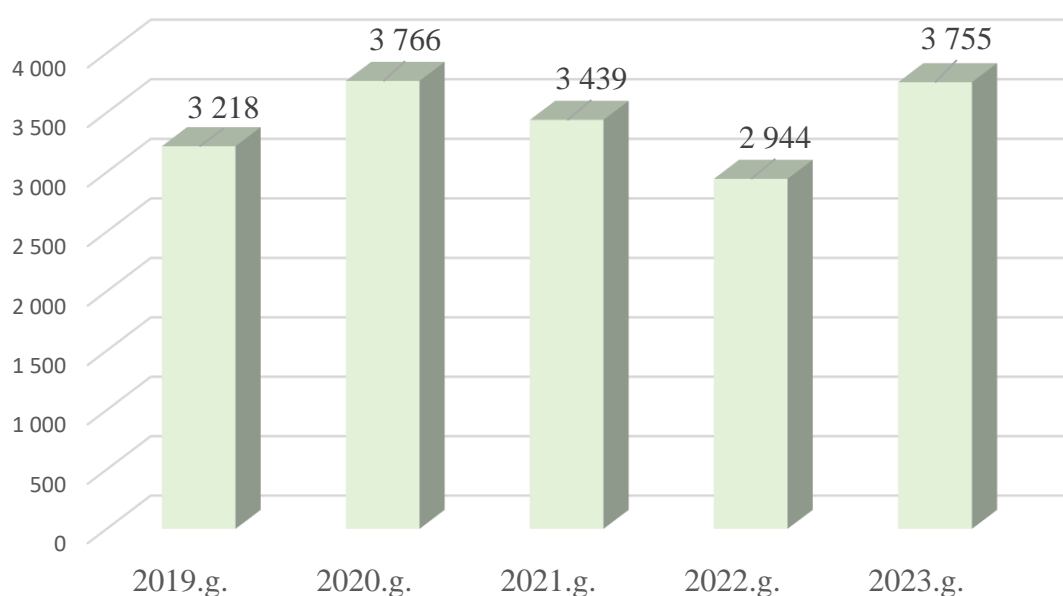
izdota arī kārtējā muzeja gadagrāmata: "Latvijas Kara muzeja gadagrāmata XX". Šoreiz tajā publicēti 2 muzeja darbinieku pētnieciskie raksti.

KRĀJUMA DARBS

Jaunieguvumi

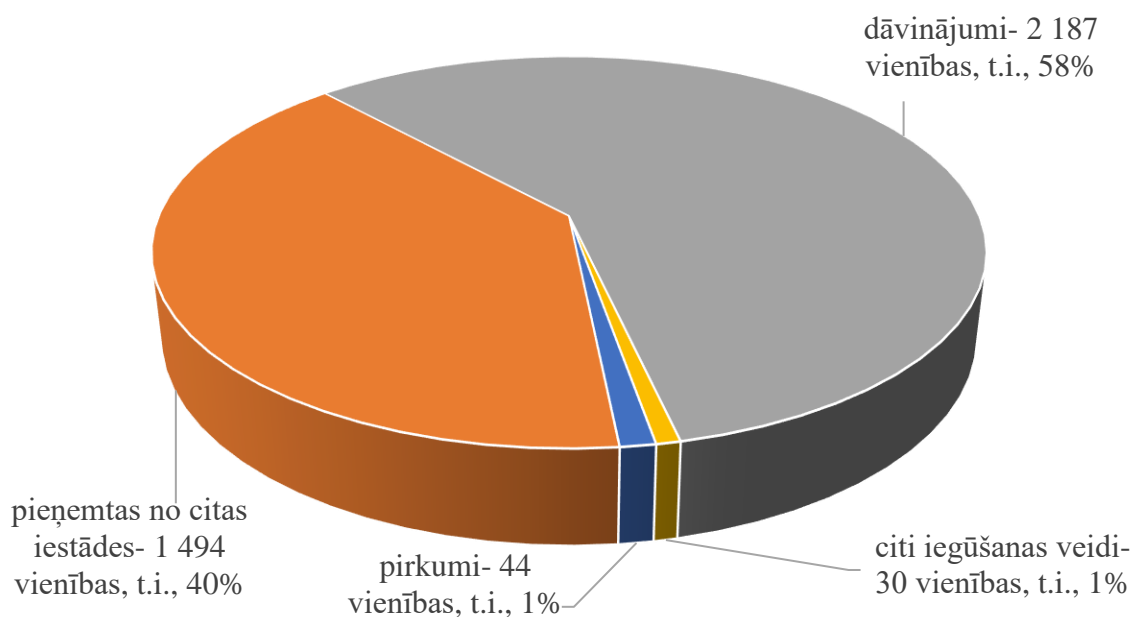
Muzeja krājums, kuru veido kolekciju kopums, ir svarīgākais muzeja darbības resurss. Muzeja krājuma darbs ir reglamentētākā muzeja darba funkcija.

Jaunieguvumi. 2019. - 2023. gads

2023. gadā muzeja krājums ir papildinājies ar 3 755 jauniem eksponātiem (2 282 pamatkrājumā, 1 473 palīgkrājumā) par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Latvijas Kara muzeja krājumā tagad ir 373 049 artefakti.

Krājuma komplektēšana

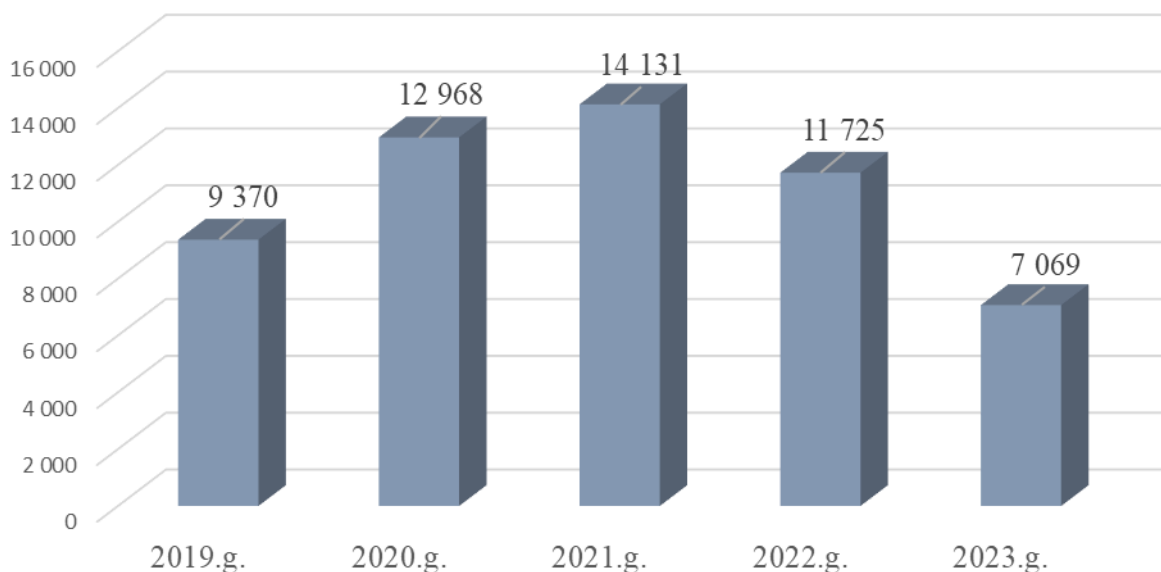

Lielāko daļu no jaunieguvumiem veidoja privātpersonu dāvinājumi – 2 187 vienības, 1 494 vienības pārņemtas no citām iestādēm.

Krājuma dokumentēšana

Krājuma dokumentēšana tika veikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā – sagatavoti dāvinājuma un pirkuma līgumi, priekšmetu uzskaites akti, veikti ieraksti inventāra grāmatās, priekšmeti signēti, sagatavota krājuma dokumentācija. Plānotais esības pārbaudes darbs aizkavējies sakarā ar krājuma priekšmetu pārvietošanu uz pagaidu krātuvēm Tiltā ielā 9, Rīgā. Nacionālo muzeju krājuma kopkatalogs pārskata periodā papildināts ar informāciju un attēliem par 5 699 Latvijas Kara muzeja kolekciju priekšmetiem.

**Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā ievadīto vienību skaits.
2019. - 2023. gads**

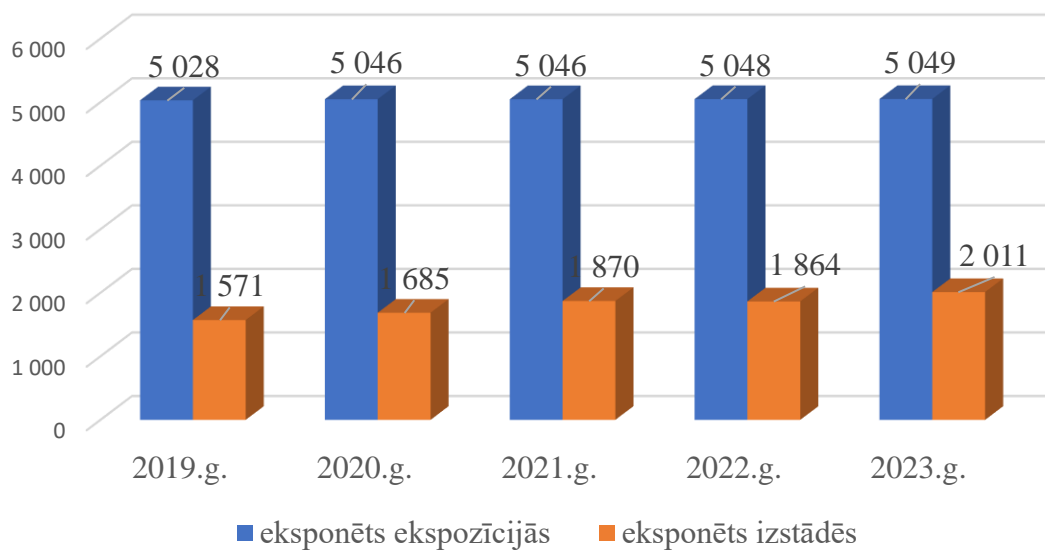

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata periodā ir novērtēti 2 218 priekšmeti, novērtējuma summa – 50 538,43 EUR. Turpinās darbs pie krājuma saglabāšanas elektroniskā formātā. Pārskata gadā digitalizēti 7 069 muzeja priekšmeti.

Pieejamība un izmantošana

Krājuma izmantošana un līdz ar to pieejamība sabiedrībai tika nodrošināta vairākos veidos. Latvijas Kara muzeja ekspozīcijās un izstādēs par Latvijas vēsturi eksponētas 7 293 kolekciju vienības. Muzeja krājuma materiālus interesenti izmantoja kā avotu pētniecībai un projektu īstenošanai (1 092 vienības), citiem muzejiem un iestādēm, un pasākumiem deponētas 1 204 vienības.

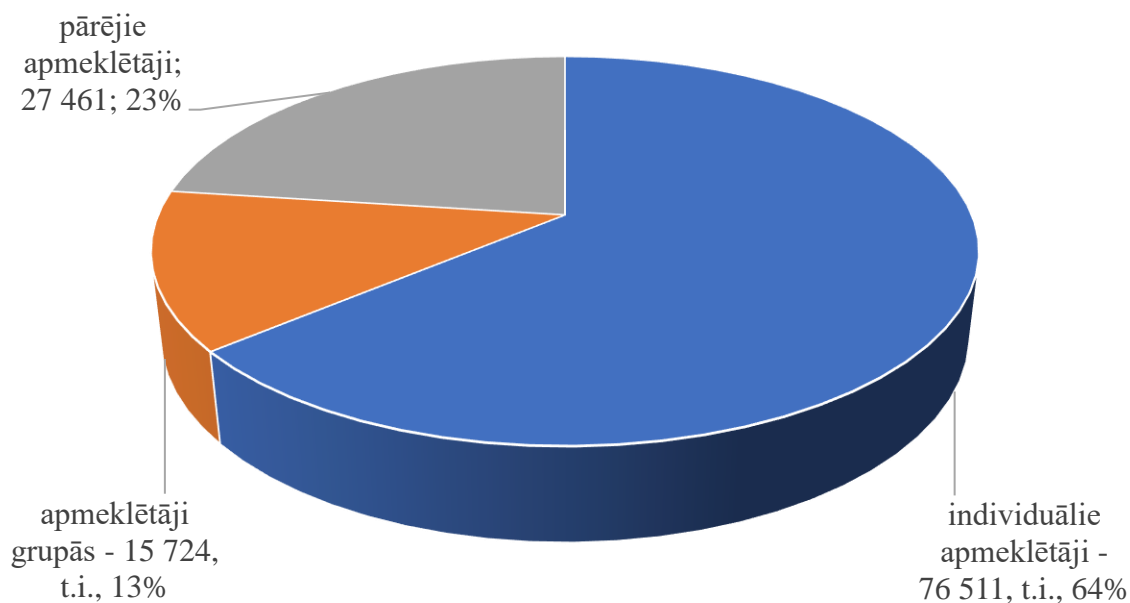
Ekspozīcijās un iztādēs eksponētais muzeja krājums. 2019. - 2023. gads

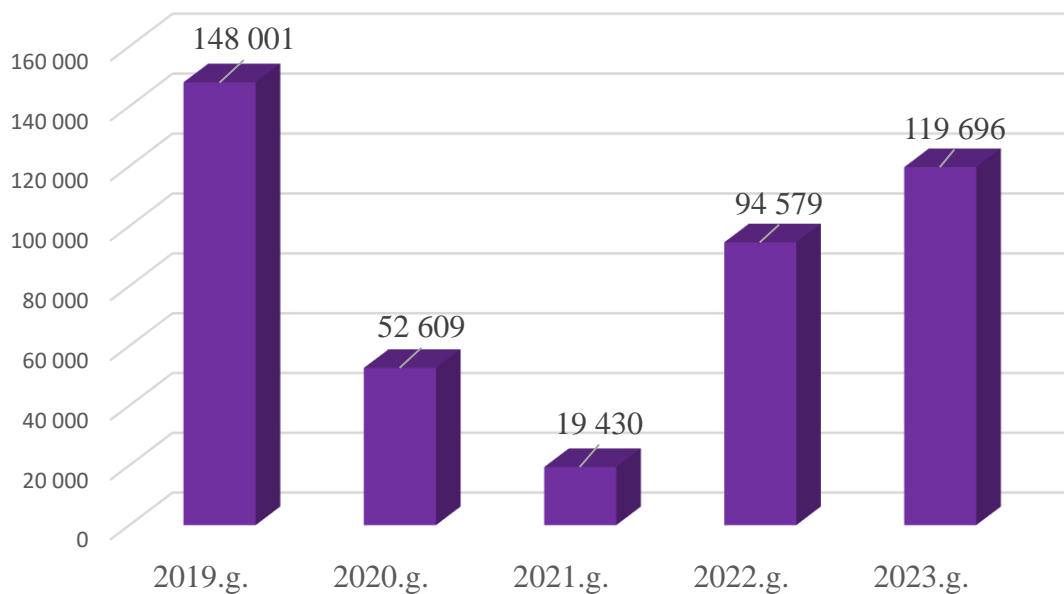
ZINĀTNISKI IZGLĪTOJOŠAIS DARBS

2023. gadā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantoja 119 696 apmeklētāji, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā – 10 913, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes” – 4 962 un Liepājas krasta artilērijas baterijā Nr. 2 – 2 091.

Muzeja apmeklētāji

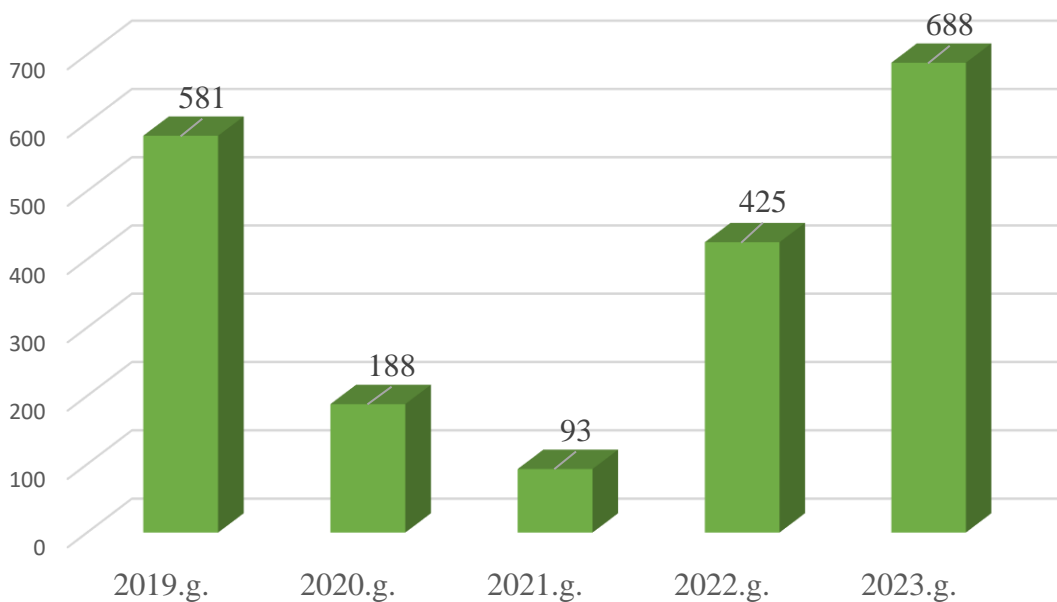

Muzeja apmeklētāji. 2019. - 2023.gads

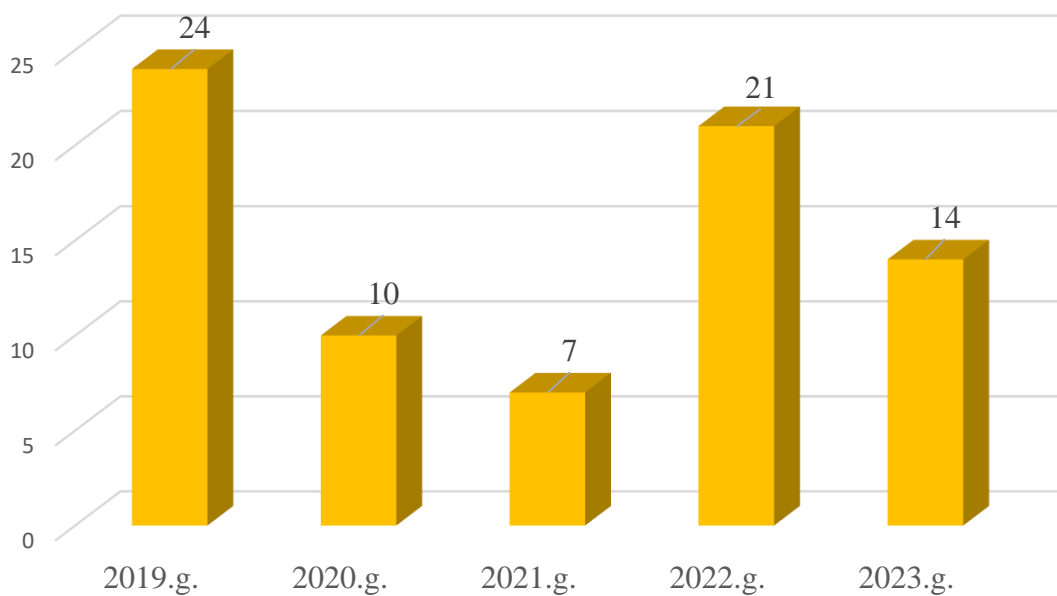
2023. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 688 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 695 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām.

Ekskursiju skaits. 2019. - 2023. gads

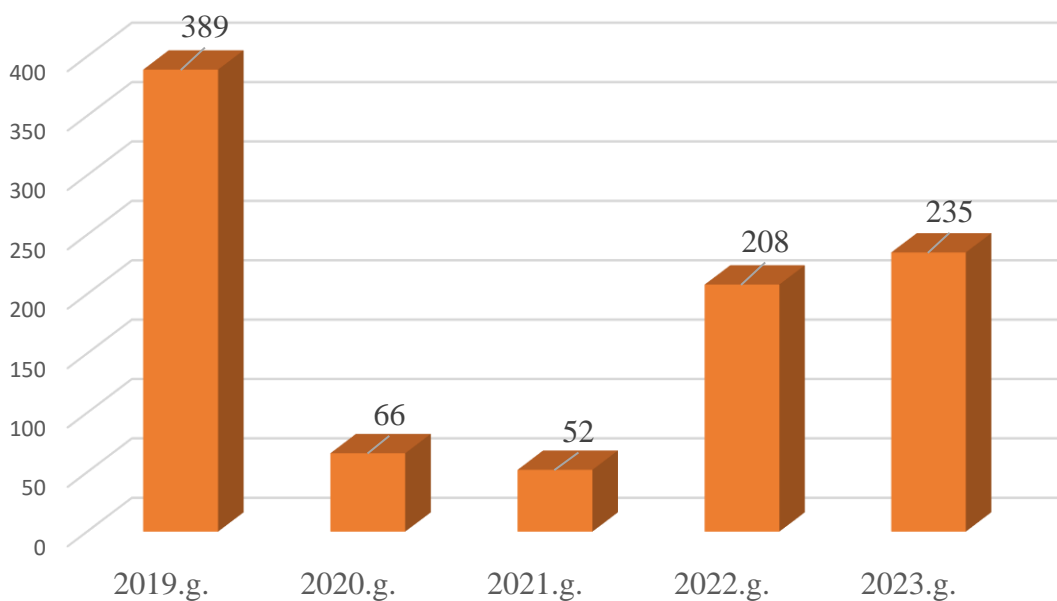
Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 14 lekcijas dažādās auditorijās, vienu no tām – pilsētvidē.

Lekciju skaits. 2019. - 2023. gads

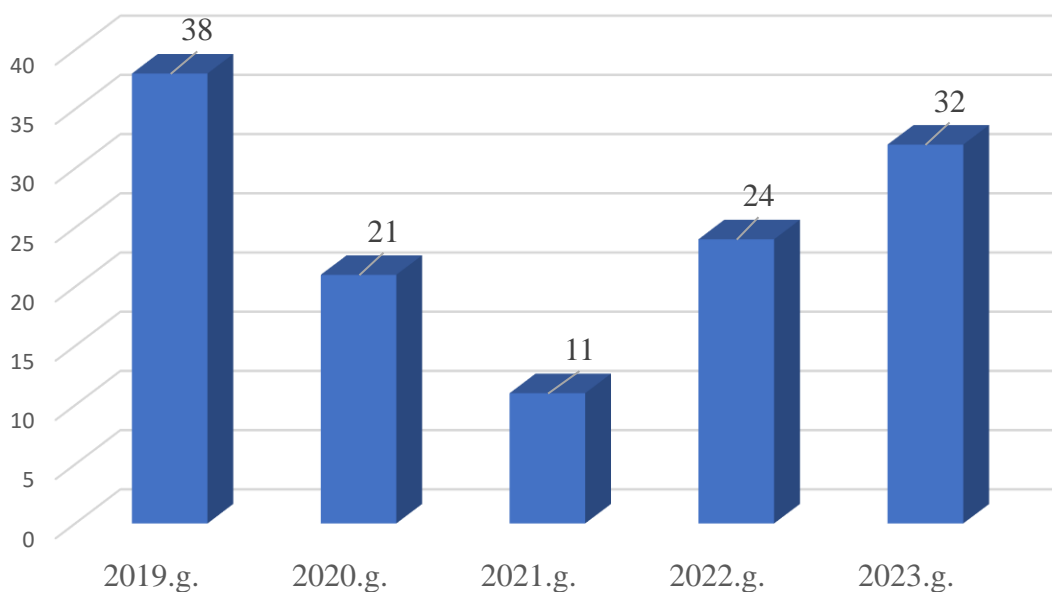
Muzeja darbinieki novadīja 235 tematiskās nodarbības skolēniem.

Nodarbību skaits. 2019. - 2023. gads

Pārskata gadā muzejā un tā nodaļās notika 32 publiskie pasākumi.

Pasākumu skaits. 2019. - 2023. gads

2023. gadā Latvijas Kara muzejs turpināja tradīciju, godināt O. Kalpaku viņa dzimšanas dienā – 6. janvārī. Plašākie muzeja organizētie pasākumi pārskata periodā bija Muzeju nakts 13. maijā (apmeklētāji Latvijas Kara muzejā – 14 608, Ziemassvētku kauju muzejā – 201, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 482) un kā ik gadu – muzeja novembra pasākumu cikls.

Pārskata gadā veiksmīgi savu darbu turpināja 2022. gadā izveidotā ekspozīcija “Liepājas krasta artilērijas baterijā Nr. 2”.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Latvijas kara muzeja vērienīgākais 2023. gada starptautiskais sadarbības projekts bija Nacionālā Ukrainas Otrā pasaules kara vēstures muzeja izstādes “Cīņa par Ukrainu” atklāšana un eksponēšana Rīgā, kuru 7 eksponēšanas mēnešu laikā apmeklēja 65 789 apmeklētāji.

Pārskata periodā Latvijas Kara muzeja darbinieki piedalījās 13. Baltijas valstu restauratoru triennālē “Pārmaiņas. Izaicinājumi. Sasniegumi”, kas šoreiz norisinājās Rīgā (Latvija). Viens muzeja darbinieks piedalījās Baltijas muzeoloģijas skolā “Muzeju robežas un atbildība”, kas norisinājās Daugavpilī (Latvija).

2023. gada septembrī Latvijas Kara muzejs organizēja starptautisku konferenci “Neatkarības anatomija: drošība un tās apdraudējums Baltijas reģionā gadsimta gaitā”. Tāpat muzeja darbinieki piedalījušies starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un nolasījuši referātus Šauļos, Klaipēdā un Kauņā (Lietuva), Pensilvānijā (ASV), Peronā (Francija) un Konstantā (Rumānija).

Sadarbībā ar Daugavas Vanagiem Kara un militārās vēstures nodaļas darbinieks devās ekspedīcijā pa Latviešu leģiona 15. divīzijas kauju vietām Pomerānijā (Polija). Ekspedīcijas laikā veikta kauju, apbedījuma vietu, objektu fotofiksācija, apzināti jauni fakti un iegūti jauni profesionāli kontakti. Šī ekspedīcija kļuva par pamatu muzeja organizētajai

diskusijai „15. divīzijai pa pēdām” un britu raidkorporācijas BBC žurnālista un kinodokumentālista Vinsenta Hanta grāmatas “Road to Slaughter: The Latvian 15th SS Division in Pomerania, January –March 1945” (“Ceļš uz slaktiņu: 15. latviešu SS divīzija Pomerānijā, 1945. gada janvāris –marts”) prezentācijai.

Vēstures departamenta vadītājs veica pētniecisko darbu – Pirmā pasaules kara un Latvijas Neatkarības kara avotu (fotogrāfiju un dokumentu) apzināšanu un fotofiksāciju - Herdera institūtā Vācijā (Marburga, Hesene).

INFRASTRUKTŪRA

2023. gadā tika uzturēta Latvijas Kara muzeja un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas novada Valgundes pagastā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vieta “Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra, veicot ar muzeja ugunsdrošību, telpu un teritoriju uzkopšanu, komunālo un komunikāciju sistēmu apkopšanas līgumu slēgšanas un to izpildes uzraudzības darbu.

Pārskata gadā turpinājās muzeja nodaļas “O. Kalpaka muzejs un piemiņas vieta “Airītes”” saimniecības ēkas pārbūve un vēsturiskās klēts būvniecība un tika izstrādāts būvprojekts muzeja nodaļas “Ziemassvētku kauju muzejs” ekspozīcijas un infrastruktūras rekonstrukcijai.

FINANSES

2023. gadā muzeja darbības nodrošināšanai izlietoti 2 142 487,76 EUR.

Kristīne Skrīvere
Latvijas Kara muzeja direktore
kristine.skrivere@karamuzejs.lv
tālr.: 67223303,
mob. tālr.: 27800819